

Document

Lege cadru privind regiunile. Proiect

Preambul

Avînd în vedere rezultatele obținute de România în procesul de integrare în UE, precum și în politica regională și descentralizarea administrativă,

Luînd în considerare politica regională a Uniunii Europene și experiența pozitivă a regiunilor europene,

Acordînd atenție deosebită principiilor și prevederilor adoptate în Carta Europeană a Autonomiei Regionale și în Hotărîrea nr. 1334 (2003) a Adunării parlamentare a Consiliului European cu titlul „Experiențele pozitive ale regiunilor ca sursă de inspirație ce facilitează soluționarea conflictelor în Europa”,

Fiind convinși de faptul că existența regiunilor guvernate de reprezentanți care obțin mandat în urma alegerilor generale, și înzestrate cu atribuții de fond, înseamnă o administrație eficientă și totodată este aproape de cetățean,

În vederea accesului rapid, optim și controlabil la fondurile convenite României din aspectele regionale ale colaborării în procesul de integrare europeană, precum și

În vederea ocupării locurilor convenite României în instituțiile europene de colaborare regională, formate în cadrul proceselor de colaborare europeană,

Parlamentul României adoptă următoarea lege cadru pentru regiunile României.

I. Dispoziții generale

Articolul 1. Noțiunea de regiune

(1) Conform prezentei legi, regiunea:

- este unitatea teritorial-administrativă, înființată direct sub nivelul statului, care dispune de autonomie politică prin organele ei alese;

- constituția și prezenta lege garantează statutul juridic, identitatea, puterea și structura organizațională a regiunii;

- statutul ei nu poate fi schimbat fără consultarea prealabilă a ei;

- poate elabora legi proprii de auto-guvernare, care constituie părți la cel mai înalt nivel ale ordinii de drept a

statului, și își adoptă, cel puțin, structura și puterile.

(2) Pe baza acestei legi cadru, regiunile pot avea diferite structuri instituționale interioare, care însă asigură în fiecare caz, caracterul democratic al proceselor de luare a deciziilor, în armonie cu condițiile politice, sociale, culturale și naturale ale regiunii.

(3) Regiunile își asigură administrația, personalul și resursele proprii, decid în privința propriilor simboluri.

Articolul 2. Regiuni cu statut juridic special

Statutul juridic special, însemnând acordarea unor competențe diferite de cele cuprinse în prezenta lege cadru, se poate acorda pe baza unei legi separate adoptate de Parlament și al statutului votat de Parlament al unor regiuni având comunități regionale diferite de majoritatea populației țării, comunități care au cultură și tradiții instituționale specifice.

Articolul 3. Constituirea regiunilor

Înființarea regiunilor este reglementată de o lege separată care stabilește granițele regiunilor pornind de la rezultatele obținute de regiunile de dezvoltare economică înființate în baza Legii nr. 151/1998, modificată, pe baza subsidiarității și luând în considerare colaborarea apărută în baza dreptului la libera asociere a unităților teritorial-administrative – asigurat de Legea administrației locale nr. 215/2001, lege anterioară intrării în vigoare a prezentei legi – și aplicând, în cazul în care se

impune, instituția referendumului local, reglementată în Legea nr. 3/2000.

Articolul 4. Regiunile și județele

(1) Județele sînt circumscripții în interiorul regiunilor, care servesc descentralizarea administrației. Competențele, organele alese sînt reglementate de Legea administrației locale nr. 215/2001, modificată.

(2) În regiunile cu statut juridic special pot exista în locul județelor și alte circumscripții, purtînd denumiri tradiționale, conform reglementărilor stipulate de legea privind statutul juridic special al regiunilor.

II. Competențe, atribuții

Articolul 5. Competențele statului

Aparțin de competența exclusivă a statului:

- apărarea;
- securitatea națională;
- elaborarea sistemului general al bugetului statului;
- sistemul vămilor;
- afacerile externe, cu excepția sistemului de relații al regiunii în interiorul UE;
- finanțe, politica monetară;
- reglementarea și organizarea alegerilor parlamentare naționale;
- reglementarea cadru a transporturilor și comunicațiilor

Articolul 6. Atribuțiile și competențele regiunii

(1) În conformitate cu Constituția și legislația țării, precum și cu dispozițiile

DOCUMENT

prezentei legi cadru, regiunea adoptă legi proprii, respectiv completează dispozițiile legilor statului în următoarele domenii:

- dezvoltare și amenajare teritorială, conservare ambientală;
- dezvoltare economică;
- administrarea apelor;
- drept minier, exploatare minieră, prospectarea solului;
- politică educațională și culturală, susținerea instituțiilor de învățământ și cultură;
- formarea, calificarea profesională și învățământul pentru adulți;
- înființarea și susținerea locurilor destinate cultivării memoriei istorice;
- politică socială, sistemul instituțiilor de protecție socială;
- politica spațiilor locative;
- politici privind forța de muncă;
- turism;
- oficiile și personalul regiunii;
- contractul colectiv al funcționarilor publici respectând legea statutului funcționarului public;
- demarcarea teritorială a comunelor;
- prevenirea și stingerea incendiilor, salvare, prevenirea și înlăturarea calamităților;
- ordinea publică;
- lucrări publice la nivelul regiunii;
- administrarea terenurilor agricole și a pădurilor;
- drumuri publice, transport, comunicații locale;
- vânătoare și pescuit;
- elaborarea politicii fiscale regionale, introducerea impozitelor regionale;
- organizarea alegerilor parlamentare și ale administrațiilor locale.

(2) Regiunea colaborează și se consultă cu consiliile locale – municipale, orașenești, comunale – într-un cadru instituțional respectând principiul subsidiarității.

(3) În vederea realizării atribuțiilor administrative proprii ale regiunii

- a. elaborează și adoptă bugetul;
- b. dispune de competențele financiare pentru gestionarea bugetului;
- c. gestionează bunurile publice și private ale regiunii;
- d. înființează și concesionează servicii publice;
- e. înființează și susține instituții publice;
- f. se asociază cu alte unități administrative din țară sau din afara ei în conformitate cu legile în vigoare.

(4) Organele regiunii își asumă răspunderea pentru respectarea – pe teritoriul regiunii – a drepturilor omului și ale minorităților, precum și a altor tratate internaționale semnate și ratificate de România.

(5) Comunitățile naționale care trăiesc pe teritoriul regiunii au dreptul la folosirea publică a limbii lor pe lângă limba română, dacă proporția lor atinge 10%. Respectând constituția și tratatele internaționale semnate de România, organele regiunii elaborează norme care reglementează utilizarea limbii unei minorități ca limbă oficială, pe lângă cea română.

Articolul 7. Competențe transferate și împărțite

(1) Îndeplinirea la nivel regional a unor atribuții aflate în competența

guvernului poate fi transmisă autorităților regionale. În aceste cazuri guvernul asigură regiunii resursele necesare.

(2) În funcție de particularitățile economice și geografice ale regiunii pot fi create competențe împărțite în următoarele domenii:

- protecția mediului;
- expropriere în interes public;
- crearea și punerea în funcțiune a rețelilor rutiere și de căi ferate.

Articolul 8. Statutul regiunii

(1) Identitățile diferite, definite de condițiile politice, sociale și culturale ale comunităților regionale apar în structura organizațională a regiunii, în administrarea și denumirea instituțiilor publice regionale fără a aduce atingere competențelor și atribuțiilor stipulate în prezenta lege, precum și în alte legi adoptate de parlament. Normele juridice elaborate de consiliul regional stipulează structura organizațională specială, denumirea instituțiilor publice, ordinea interioară precum și simbolurile regiunii.

(2) Conform articolului 16 din prezenta lege, guvernul – prin prefectul regiunii – și președintele statului pot supune statutul unei proceduri de control al legalității.

(3) Statutul regiunilor cu statut juridic special prin care acestea dispun de competențe diferite de cele cuprinse în prezenta lege cadru este aprobat de parlament. În cursul procedurii de aprobare, parlamentul nu modifică statutul, ci doar îl aprobă sau îl retrimite, semnalând obiecțiile, consiliului regional pentru a fi din nou dezbătut.

III. Organele regiunii

Articolul 9. Organele regiunii

(1) Organele regiunii sînt: adunarea generală regională, comisia regională și președintele regiunii. Pe baza dispozițiilor cuprinse în statut organele regiunii pot purta denumiri istorice, tradiționale.

(2) În afara dispozițiilor cuprinse în prezenta lege, funcționarea organelor regiunii este reglementată de statutul regiunii, precum și de alte norme juridice proprii.

Articolul 10. Adunarea generală regională

(1) Puterea legislativă și atribuțiile transmise prin alte legi este exercitată de adunarea generală regională, aleasă pentru un mandat de patru ani. Numărul reprezentanților în adunarea generală regională este stipulat în statutul regiunii.

(2) Competențele adunării generale regionale:

- competențe legislative care corespund articolelor 5-7 din prezenta lege, prezentate mai detaliat în statutul regiunii conform particularităților acesteia;
- desemnarea, respectiv modificarea reședinței regiunii;
- stipularea ordinii interioare proprii;
- alegerea comisiei regionale;
- alegerea președintelui regiunii;
- administrarea patrimoniului regiunii;
- înființarea și susținerea instituțiilor publice regionale;
- adoptarea bugetului regiunii;
- adoptarea simbolurilor regiunii;

- alte competențe și atribuții stipulate în legi.

(3) Adunarea generală regională este aleasă pe baza sufragiului universal și egal, în sistem proporțional, prin vot direct și secret. Alegerile sînt reglementate de Legea alegerilor locale nr. 70/1991 – modificată. Alegerile se organizează împreună cu alegerile locale. Data alegerilor este fixată de guvern. În cazul dizolvării adunării generale, guvernul hotărăște organizarea de alegeri regionale extraordinare.

(4) Ședința de constituire a adunării generale regionale are loc în termen de 15 zile de la oficializarea rezultatelor alegerilor. Ședința de constituire este convocată de prefectul regiunii.

(5) Adunarea generală regională poate fi dizolvată în cazul în care

- adoptă, în mod repetat, stabilit prin hotărîri judecătorești, hotărîri anticonstituționale și nelegale;

- numărul reprezentanților scade sub cvorumul necesar pentru luarea deciziilor;

- în trei ședințe consecutive nu se atinge cvorumul necesar pentru luarea deciziilor, respectiv nu se ia nici o decizie.

Dizolvarea este inițiată de prefect și hotărîită de contenciosul administrativ.

(6) Adunarea generală regională adoptă hotărîri normative, de natură juridică, care pe teritoriul regiunii au statut de lege – legi ale auto-guvernării. Adunarea generală emite hotărîri referitoare la organele și instituțiile proprii, hotărîri care sînt acte administrative.

Articolul 11. Comisia regională

(1) Puterea executivă a regiunii este exercitată de comisia regională, care este

aleasă de adunarea generală regională prin vot secret și cu majoritate absolută. Membrii comisiei regionale sînt aleși din rîndul consilierilor regionali în adunarea generală regională.

(2) Comisia regională este compusă din 5-11 membri, numărul membrilor - care trebuie să fie impar – este stipulat în statut.

(3) Ședințele comisiei regionale sînt conduse de președintele regiunii sau de președintele de sesiune desemnat de președinte, care răspunde de executarea hotărîrilor luate de comisie și a sarcinilor care i-au fost încredințate.

(4) Componenta și regulamentul de funcționare ale comisiei regionale sînt prevăzute în statut.

(5) Atribuțiile comisiei regionale:

- punerea în aplicare a legilor adoptate de adunarea generală regională;

- gestionarea patrimoniului regiunii, controlul serviciilor publice și al regiilor autonome;

- aplicarea altor sarcini transferate la nivel regional cu care a fost mandatată, activități administrative;

- luarea unor măsuri, în caz de urgență, care intră în competența adunării generale regionale.

(6) Adunarea generală poate revoca prin vot – cu majoritate absolută – oricare membru al comisiei regionale, precum și întreaga comisie, cu excepția președintelui.

(7) Comisia regională emite hotărîri.

Articolul 12. Președintele regiunii

(1) Președintele regiunii este ales de adunarea generală regională, din rîndul membrilor ei. Durata mandatului expiră

după expirarea mandatului adunării și odată cu constituirea noii adunări.

(2) Președintele:

- reprezintă regiunea atât în țară cât și în afara ei;
- convocă adunarea generală regională;
- prezidează ședințele comisiei regionale;
- conduce activitățile organelor regionale prin distribuirea competențelor în cadrul comisiei regionale;
- participă la ședințele de guvern în care se iau hotărâri care privesc regiunea;
- conduce comisia reprezentând regiunea în toate tratativele dintre regiune și guvern ce au loc în vederea împărțirii competențelor și distribuirii, respectiv a controlului resurselor, precum și în vederea medierii diferitelor conflicte de interese;
- decernează premii și decorații în numele regiunii;
- îndeplinește și alte sarcini în baza solicitării adunării generale.

(3) Competențele președintelui se realizează prin emiterea dispozițiilor.

(4) Președintele poate fi revocat de adunarea generală în cazul în care nu își îndeplinește atribuțiile. Revocarea este inițiată de cel puțin o treime din membrii adunării generale, și este hotărâtă definitiv de votul a cel puțin două treimi din membrii adunării generale.

IV. Regiunea și statul

Articolul 13. Relația dintre regiune și guvern

(1) Guvernul numește un prefect al regiunii. Competențele prefectului:

- în cazul unui conflict de interese între guvern și regiune, prefectul reprezintă guvernul în inițierea și conducerea tratativelor de mediere;

- avizează constituționalitatea legilor adoptate de adunarea generală regională din perspectiva constituționalității relațiilor dintre regiune și stat, și trimite avizul împreună cu legea președintelui statului;

- în cazul unui veto al președintelui, prefectul reprezintă în adunarea generală regională obiecțiile exprimate de președinte în legătură cu legea sau unele articole de lege;

- în cazul în care obiecțiile se referă la legalitate, inițiază procedura de control al legalității hotărârilor adunării generale regionale sau a dispozițiilor președintelui regiunii la contenciosul administrativ;

- inițiază dizolvarea adunării generale regionale în cazul în care există condițiile juridice pentru aceasta.

(2) Prefectul nu are alte atribuții de stat sau administrative în afara celor menționate în paragraful (1).

(3) Cadrul tratativelor dintre regiune și stat este reglementat de lege, considerînd că tratativele intră în primul rînd în atribuțiile președintelui și prefectului regiunii.

Articolul 14. Relațiile dintre regiune și parlament. Consiliul Solidarității.

(1) Adunarea generală regională poate înainta parlamentului proiecte de legi care țin de competența legislativă a parlamentului. Inițiativa legislativă este propusă și susținută de președintele regiunii.

(2) Alături de parlament, ca organ consultativ al lui, se înființează Consiliul Solidarității, care are următoarele atribuții:

- elaborează propuneri legislative parlamentului pentru sistematizarea și armonizarea legilor referitoare la regiuni;

- elaborează proiecte pentru egalizarea diferențelor rezultate din dezvoltarea regională, în vederea dezvoltării mai uniforme a țării;

- servește drept for al tratatelor privind aspectele bugetare ale egalizării, al dezbaterii permanente pe marginea conflictelor de interese regionale.

(3) Consultând regiunile, parlamentul elaborează o lege separată pentru înființarea și funcționarea Consiliului Solidarității.

V. Controlul legalității și publicarea normelor juridice și a dispozițiilor emise de regiune

Articolul 15. Intrarea în vigoare a normelor juridice și dispozițiilor emise de regiune

(1) Normele cu putere de lege și legile auto-guvernării adoptate de adunarea generală regională ajung la președintele țării prin intermediul prefectului. Președintele le promulgă conform reglementărilor constituționale. Normele juridice cu putere de lege, adoptate de adunarea generală regională, intră în vigoare în ziua publicării lor în Monitorul Oficial al României și al regiunii sau la data stipulată în legea respectivă.

(2) Hotărârile administrative ale comisiei regionale intră în vigoare în ziua publicării lor în Monitorul Oficial al regiunii sau la data stipulată în hotărârea respectivă.

Articolul 16. Verificarea legalității normelor juridice emise de regiune

(1) Constituționalitatea legilor de auto-guvernare ale regiunii poate fi verificată de Curtea Constituțională.

(2) Verificarea legalității actelor administrative emise de adunarea generală regională și de comisia regională, precum și a dispozițiilor emise de președinte este de competența contenciosului administrativ.

(3) Verificarea legalității se desfășoară prin intermediul prefectului numit al regiunii.

Legile adunării generale regionale, însoțite de avizul prefectului, ajung la președintele țării prin intermediul prefectului. Președintele poate solicita revizuirea lor în cadrul procedurii obișnuite de revizuire, conform articolului 77 din Constituție.

În baza articolului 13 (1) din prezenta lege, legile sînt transmise președintelui țării care își poate exercita dreptul de veto o singură dată și retrimite legile adunării generale regionale în decurs de 20 de zile de la adoptarea legii, în vederea revizuirii lor.

În cazul obiecțiilor privind legalitatea hotărîrilor administrative ale adunării generale regionale și ale comisiei regionale sau a dispozițiilor președintelui regiunii, prefectul inițiază revizuirea lor la contenciosul administrativ.

VI. Patrimoniul public și privat, finanțele regiunii

Articolul 17. Patrimoniul public și privat al regiunii

(1) Patrimoniul regiunii este format din bunuri mobiliare și imobiliare aflate în proprietatea publică sau privată a regiunii.

(2) Patrimoniul public al regiunii este format din obiecte de patrimoniu care, potrivit legii și prin natura sau destinația lor servesc interese regionale publice sau sînt utilizate la nivel regional, se află pe teritoriul regiunii, nu se află în proprietatea nici unui consiliu local – comunal, orașenesc, municipal sau județean – și nu se justifică includerea lor în patrimoniul public de interes național sau interes de apărare.

(3) Bunurile ce formează patrimoniul public al regiunii nu pot fi înstrăinate, dreptul de proprietate asupra lor este imprescriptibil.

(4) Patrimoniul privat al regiunii este format din obiecte de patrimoniu mobiliare sau imobiliare care au ajuns în proprietatea regiunii prin circuit civil sau prin alte căi stipulate de lege.

Articolul 18. Bogățiile naturale ale regiunii

Resursele și bogățiile naturale ale regiunii – bogățiile solului, potențialul energetic al rîurilor și apelor termale, apa minerală – precum și rețelele de transport pe apă și pe uscat se află în patrimoniul public al regiunii.

Articolul 19. Gestionarea bunurilor regiunii

Bunurile publice și private ale regiunii sînt gestionate de comisia regională

în conformitate cu dispozițiile existente la nivelul statului precum și a celor adoptate de adunarea generală regională privind gestionarea patrimoniului.

Articolul 20. Finanțele regiunii. Fondul Solidarității.

(1) Distribuirea taxelor colectate la nivel regional:

- 60% rămîne în bugetul regiunii;
- 20% servește drept sursă pentru bugetul central;
- 20% intră în Fondul Solidarității care se înființează la nivel național. Scopul acestui Fond este echilibrarea dezvoltării inegale ale regiunilor.

(2) Modul de utilizare a Fondului Solidarității este hotărît de Consiliul Solidarității. Din acest fond, guvernul nu poate atrage bani în bugetul central, dar poate contribui la completarea fondului.

(3) Guvernul poate acorda în mod direct fonduri bănești regiunilor doar pentru exercitarea competențelor stipulate în articolul 7. Orice alt tip de sprijin material se acordă doar prin intermediul Consiliului Solidarității.

(4) Finanțele regiunii sînt reglementate de legea finanțelor publice care va fi elaborată conform dispozițiilor de la paragrafele (1)-(3) ale prezentului articol.

VII. Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 21. Dispoziții tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare odată cu modificarea Legii administrației locale nr. 215/2001.

(2) În decurs de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi intră în vigoare legea înființării regiunilor elaborată conform articolului 3 din prezenta lege.

(3) Primele alegeri regionale sînt anunțate de guvern în baza modificării legii alegerilor locale în decurs de 30 de zile de la înființarea regiunilor.

(3) Ca urmare a înființării regiunilor, regiunile de dezvoltare economică se desființează și se abrogă Legea nr.151/1998.

(4) După înființarea regiunilor, guvernul și organele alese ale regiunilor elaborează un plan de măsuri pentru calendarul transmiterii competențelor.

Articolul 22. Adoptarea și revizuirea legii cadru pentru regiuni

Legea cadru pentru regiuni este lege organică conform articolului 72. alineatul (3) punctul o) din Constituția României. Se elaborează și se revizuieste conform articolului 74 alineatul

(1) din Constituție.